

УМОВЫ ПАПДПІСКІ:

На 1 м-ц 90 н.; на 3 м-цы—2 р. 60 н.; на 6 м-цаў—5 р.; на 1 год—9 р. 75 н.

ПАТА ЗА АБВЕСТКІ:

За радок нонпарэлі (пасю тэсту)—60 кап. Іншагародня—1 р. Пасворд тэсту ў два разы даражэй.

Падпіска і абвесткі прымаюцца: У Гал. Канторы газ. „Звязда“—г. Менск, Савецкая, 63, (трэці паверх) ад 9 гадз. раніцы да 3-ае гадз. дня.

ЗВЯЗДА

Орган Цэнтральнага Камітэту камуністычнае партыі (бальшавікоў) Беларусі і Мен. АК КП(б)Б.

Рэдакцыя і галоўн. кантора

1) Рэдактар прымае ад 11—1 гадз. дня; тэлефон № 10-74. 2) Сэкратар рэдакцыі—ад 12 да 2-ае гадзіны дня, тэлеф. № 6-19. 3) Начнн рэдактар (друкарня) ад 6 гадз. веч. тэл. № 6-42.

ЧАЦЬВЕР, 2 ЖНІЎНА

1923 г. № 177 (2984) Конт асоблага нумару ўсюды 5 кап.

Год выданья дванаццаты.

Па „спэцыяльным загаду“

Прамова тав. Бухарына на VI-м кангрэсе Камінтэрну выклікала ў польскай прэсе шмат каментарыяў, а польскі ўрад праз свайго дыплёматычнага прадстаўніка палічыў патрэбным пратэставаць супроць гэтае прамовы.

Паміж Польшчай і СССР ужо 8 гадоў як існуюць дыплёматычныя адносіны, і VI-ты кангрэс Камінтэрну, што зараз адбываецца ў Маскве, зьяўляецца далей на першым па ліку, аднак, ні разу польскі ўрад з гэтага паваду не заяўляў свайго пратэсту.

І толькі цяпер, калі кангрэс паставіў адкрытае пытаньне аб адносінах польскае рабочае клясы і польскае кампартыі да ўсё ўзрастаючай ваеннай пагрозы і ваеннай падрыхтоўкі Польшчы—мы сталі сьведкамі ні на чым не абаснаванана аларму буржуазнае прэсы і нават польскага ўраду.

Мы-ж добра ведаем, што, акрамя выключна тэрарыстычных арганізацый, на тэрыторыі Польшчы ёсьць і шмат такіх, якія, не асьмельваючыся прыбегнуць да адкрытага тэрору, усё-ж вядуць супроць СССР значную працу і сустрэчаюць падтрыманьне ў гэтай сваёй дзейнасьці з боку афіцыйнае польскае ўлады.

Гэта яшчэ раз наляну падкрэсьлівае тую нэрвоўнасьць, якая зьяўляецца характэрнай для Польшчы ў справе ваеннай падрыхтоўкі. Ведуючы залежнасьць Польшчы ад ангельскага і францускага імперыялізму, можна сьмела наперад сьцьвярджаць, што выступленьне польскага ўраду з пэваду прамовы т. Бухарына зьяўляецца, як піша „Правда“, выкананьнем „спэцыяльнага загаду“, за які Польшча спадзяецца атрымаць узнагароду на сусьветнай арэне.

І таму нікога ня ўдасца ашукаць „палітыканам“ з „Кур'ера Ілюстраванага“—уса іх чынасьць і імкненьні замазаць сапраўдную рэчаіснасьць шыты белымі ніткамі. А польскаму ўраду не давядзецца прад'явіць СССР сустрэчных контр-прэтэнзій па арт. 5 рыскае ўмовы, бо нельга-ж лічыць параўнальнымі вялічынямі польскія нагрунтоўныя прэтэнзіі па гэтым пытаньні і надзьвычайна сур'ёзныя факты падтрыманья антысавецкіх арганізацый.

Досыць толькі больш-менш уважліва прасачыць за ходам падзей у літоўска-польскім канфлікце, каб пераканацца ў наяўнай падрыхтоўцы Польшчы да захопу Літвы. Вайсковыя манэўры, што мяркуюцца на тэрыторыі Віленшчыны, на польска-літоўскай мяжы, красамоўна гавораць аб „мірнай“ палітыцы польскага ўраду ў адносінах да сваіх бліжэйшых суседзяў.

Ужо зараз польскія рэакцыянерны імкнучца вынарыстаць прамову т. Бухарына для павялічэньня рэпрэсій на польскую камуністычную партыю, якая і без таго вымушана працаваць у пьчальных умовах фашыскага рэжыму. Ужо раздаліся пагромныя галасы на гэту тэму са шпальт польскіх газет. Аднак, усё растучы працэс рэвалюцыянізаваньня працоўных мас, уплыў кампартыі, які усё павялічваецца—бязумоўна перамогуць фашызм, што зарэаўся.

Манэўр польскага ўраду можна лічыць канчаткова няўдалым, але зьяўляючыся крокам праўленьня агрэсыўнасьці, да таго-ж выкананьня па „спэцыяльным загаду“ на шкоду польскім інтарэсам, ён ляжа цяжкім каменем на шляху збліжэньня суседніх дзяржаў. Аб нашых мірных прапазыцыях ведаючы працоўныя сьвету, нашы мірныя прынцыпы, лаводле якіх мы будзем усю нашу працу, аднак, не даюць нікому права ўмешвацца ў нашы ўнутраныя справы.

Манэўр польскага ўраду можна лічыць канчаткова няўдалым, але зьяўляючыся крокам праўленьня агрэсыўнасьці, да таго-ж выкананьня па „спэцыяльным загаду“ на шкоду польскім інтарэсам, ён ляжа цяжкім каменем на шляху збліжэньня суседніх дзяржаў. Аб нашых мірных прапазыцыях ведаючы працоўныя сьвету, нашы мірныя прынцыпы, лаводле якіх мы будзем усю нашу працу, аднак, не даюць нікому права ўмешвацца ў нашы ўнутраныя справы.

Польскі ўрад стаў на вельмі сьлізкі шлях, абінававаючы савецкі ўрад у невыкананьні арт. 5 рыскае ўмовы. Дыскусія на гэту тэму скончылася б базумоўна не на карысьць Польшчы. Але падрыхтоўваючы сабе сапраўды перамогу, мы будзем усю нашу працу, аднак, не даюць нікому права ўмешвацца ў нашы ўнутраныя справы.

Манэўр польскага ўраду можна лічыць канчаткова няўдалым, але зьяўляючыся крокам праўленьня агрэсыўнасьці, да таго-ж выкананьня па „спэцыяльным загаду“ на шкоду польскім інтарэсам, ён ляжа цяжкім каменем на шляху збліжэньня суседніх дзяржаў. Аб нашых мірных прапазыцыях ведаючы працоўныя сьвету, нашы мірныя прынцыпы, лаводле якіх мы будзем усю нашу працу, аднак, не даюць нікому права ўмешвацца ў нашы ўнутраныя справы.

Антысавецкая кампанія польскага друку

Па спэцыяльным заказе з Парыжу і Пёндану

Манэўры польскіх дыплёматаў пацярпяць крах

Паведамленьне Пат'а

ВАРШАВА, 26. Польскае тэлеграфнае агенцтва распаўсюджае наступнае паведамленьне:

«Польскі пасланьнік у Маскве Патэк, 25-га ліпеня вядуў Карахану, які зьявіўся ў Маскве, пратэст супроць прамовы Бухарына на VI кангрэсе Камінтэрну. Гаворачы аб польскай камуністычнай партыі, Бухарын выказаў надзею, што кангрэс дасяць Выканаўчаму Камітэту Камінтэрну паўнамоцтва навесці парадак у гэтай партыі, каб яна магла стаць адной з галоўных сіл, што знаходзяцца ў распарадкаваньні Камуністычнага Інтэрнацыяналу, і дзейнічаць, у выпадку вайны, у якасьці салдата рэвалюцыі супроць уласнага ўраду.»

ла, што Камінтэрн і савецкі ўрад—адно і тое самае. Дагэтуль савецкі ўрад адмяжоўваўся ад Камінтэрну і формула гэта прымалася да ведама дзяржавамі, якія жадалі як-бы там ні было захаваць нармальныя адносіны з СССР. Да ліку гэтых дзяржаў належала і Польшча. Цяпер гэта формула ня вытрымлівае крытыкі.

Орган польскага вайсковага міністэрства «Польска Збройна» значае на тое, «якую зьнішчаючую демаралізацыю ўносьць ва ўнутраны і замежныя адносіны кожнае дзяржавы адзін толькі факт існаваньня, так звананага, камуністычнага ладу і цяжкіх да яго адносін». Заява Бухарына, — кажа далей газэта, — прымушае змоўчаць ўсіх, хто дамагаўся да гэтага часу легалізацыі польскіх камуністыч. Во камуністыя—гэта ворагі. Самым небяспечным ворагам для камуністыч зьяўляецца Пінсудакі, вакол якога павінны згуртавацца таму ўсе праціўнікі камуністыч.

„Глос Правды“ падбухторвае ўрад

ВАРШАВА, 28. Орган пілсудчыкаў „Глос Правды“, камэнтуючы даклад т. Бухарына на VI сусьветным кангрэсе Камінтэрну і пратэст, вядуць Патэкам Карахану, прыходзіць да выніку, што Бухарын «сваім шчырым дакладам зрабіў паслугу заходня-эўрапейскім дзяржавамі, якія ваўсёды сьцьвярджалі, што савецкі ўрад падпарадкаван Камінтэрну і што паміж імі існуе цесная сувязь.»

«Газэта Паранна Двагроша» піша: «Польшча мае двух ворагаў: унутраны вораг—гэта камуністыя, замежны—СССР.»

«Кур'ер Варшаўскі» піша: «Заява Бухарына зьяўляецца характэрным адказам на высунутае польскім раддыкалам патрабаваньне легалізацыі польскіх камуністыч.»

ВАРШАВА, 26. Кампанія, узятая варшаўскай прэсай ў пэваду дакладу Бухарына, падхопана кракаўскай газэтай «Ілюстраваны Кур'ер Подзеньны». Газэта падкрэсьлівае, што рыскі дагавор забараняе дагаварваючымся баком падтрымліваць арганізацыі, варажныя праціўнаму боку. Таму што, лаводле слоў газэты, пункт гэты парушан СССР, Польшча мае права дазволіць свабодную дзейнасьць на сваёй тэрыторыі контр-рэвалюцыяным, дэлагвардзейскм арганізацыям.

«Газэта Паранна Двагрошы» сьняня апублікавала вельмі рэзкі артыкул, накіраваны супроць СССР. Газэта азначае, што савецкі ўрад вінаваціць Польшчу ў цяжкіх адносінах да расійскіх белагвардзейцаў. У той-жа час савецкі ўрад адкрыта падтрымлівае Камінтэрн, які імкнецца да ўзбуджэньня рэвалюцыі ва ўсіх краінах. Аўтар артыкулу рэдаціць польскаму ўраду энэргічна выступіць супроць СССР.

Жорсткая кампанія супроць СССР

ВАРШАВА, 25. Польскі друк пацаў жорсткую кампанію супроць СССР, у зьяўку в дакладам т. Бухарына на кангрэсе Камінтэрну, у прыватнасьці—у зьяўку з заяваю Бухарына аб дзейнасьці польскай камуністычнай партыі. Афіцыйнага «Эпока», камэнтуючы даклад т. Бухарына ў перадавіцы пад загалоўкам «Савецкія дэлявацыя», піша: «Выступленьне Бухарына даказвае, што Камінтэрн і савецкі ўрад—адно і тое самае. Дагэтуль савецкі ўрад адмяжоўваўся ад Камінтэрну і формула гэта прымалася да ведама дзяржавамі, якія жадалі як-бы там ні было захаваць нармальныя адносіны з СССР. Да ліку гэтых дзяржаў належала і Польшча. Цяпер гэта формула ня вытрымлівае крытыкі.»

Манэўры польскай дыплёматыі

«Праўда» у палітаглядзе піша: «З таго часу, як паміж СССР і Польшчай існуюць дыплёматычныя ўзаемаадносіны, у Маскве адбываецца на першы па лічбе кангрэс Камінтэрну.»

Аднак, да гэтага часу в боку польскага ўраду не паступала ніякіх пратэстаў ці скаргаў да гэтым пытаньні. І толькі цяпер, у 1923 годзе і іменна ў зьяўку в абгаварэньнем на кангрэсе Камінтэрну пытанья аб адносінах польскае рабочае клясы і польскай Кампартыі да ўсё ўзрастаючай ваеннай пагрозы і ваеннай падрыхтоўкі Польшчы—мы сталі сьведкамі ні на чым не абаснаванана аларму буржуазнае прэсы і нават польскага ўраду.

Плянн даўсезацыі Польшчы

ВАРШАВА, 31. У газэце «Экспрэс Паранны» апублікавана тэлеграма берлінскага карэспандэнта агенцтва «Юнайтэд Прэс» аб перагаворах паміж генеральнымі агентам на рэпарціях Гільбэртам і прыхаўшым у Берлін амерыканскім фінансавым наглядальнікам у Польшчы Дзьёі аб умацненьні прыцёку амерыканскіх капіталаў у Польшчу. Дзьёі зьявінуў быццам-бы ўвагу Гільбэрта на тое, што Польшча разьмярковуе свае пазыкі ў Злучаных Штатах в вялікай труднасьцю. За першую пэвалову 1923 г. на амерыканскім рынку ўдалося разьмясьціць толькі дзьве польскіх муніцыпальных пазыкі—для Варшавы і Верхняй Сілезіі, на агульную суму ў 17 мільянаў долараў.

Гэта паведамленьне «Юнайтэд Прэс» выклікала вялікую зацікаўленасьць у палітычных колах. Наряду Дзьёі па гэтым пытаньні іменна в Гільбэртам лічаць доказам таго, што плян фінансавая стабілізацыі Польшчы быў па сутнасьці плянам яе даўсезацыі, у сэнсе падпарадкаваньня польскай эканомікі пляну Даўэса.

У зьяўку в паведамленьнем «Юнайтэд Прэс» адзначаецца, што ў той час, як урадавы друк Польшчы пачуванна рэзка выступаў супроць СССР в пэваду дакладу Бухарына на кангрэсе Камінтэрну, у газэтах «Наш Шпэ» і «Газэта Варшавска» зьявіліся аналягічныя па зьмесце заметкі, якія ўносьць у гэту кампанію новыя ноткі. У гэтых заметках занадаецца, быццам замежны друк, асабліва нямецкі, спадзяецца, што пасьля дакладу Бухарына польска-савецкія адносіны абстрацца. Аднак, памянёныя газэты дапушчаюць, што гэтыя чаканьні не апраўдаюцца і ўсё скончыцца абменам нотамі.

Аналягічны зьмест заметак дзьвюх варажных адна другой газэт наводзіць на думку аб інспірацыі іх.

будзе гэта у выглядзе «благаславеьня» на расправу в Літвой, ці націску дзяржаў—пераможцаў на Нямецчуну.

Адначасова в гэтым польскае выступленьне трэба разглядаць, як дзьверы польскага ўраду, якая мае мэтаў замаваць той факт, што на тэрыторыі Польшчы дзейнічаюць пры падтрыманьні польскіх улад, усякага роду белагвардзейскія тэрарыстычныя арганізацыі, якія вядуць актыўную барацьбу в Савецкім Сэраам. Нарэшце, выступленьне

Па Савецкім Саюзе

Лепшыя з рабочай моладзі ў вайсковыя школы

Піст т. Варашылава да партарганізацый

МАСКВА, 31. Тав. Варашылаў зьявінуўся в лістом да партарганізацый, у якім занадаецца:

«Зараз можна канстатаваць, што праграма вайсковых школ і мэтады выкладанья і кваліфікацыя, якую даюць сваім выхавальнікам вайсковыя школы, адпавядаюць запатрабаваньям сучаснае арміі. Горш стаіць справа в сацыяльным складам паступаючых у ВДУ. У апошнія гады мы маем цьвёрдую стабільнасьць рабочай праслойкі, зьмяншэньне сялянскай і рост іншых. У той-жа час важнасьць адбору ў сацыяльных адносінах настолькі вялікая, што зьяўляецца вызначачым момантам у насляховасьці далейшай нашай работы.»

«Зараз можна канстатаваць, што праграма вайсковых школ і мэтады выкладанья і кваліфікацыя, якую даюць сваім выхавальнікам вайсковыя школы, адпавядаюць запатрабаваньям сучаснае арміі. Горш стаіць справа в сацыяльным складам паступаючых у ВДУ. У апошнія гады мы маем цьвёрдую стабільнасьць рабочай праслойкі, зьмяншэньне сялянскай і рост іншых. У той-жа час важнасьць адбору ў сацыяльных адносінах настолькі вялікая, што зьяўляецца вызначачым момантам у насляховасьці далейшай нашай работы.»

Тав. Варашылаў настойліва просіць усе парткомы яшчэ раз абмярковаць усе мерапрыемствы, зьяўныя в бітучым наборам у нармальныя ВДУ, даць указаньні вярбавачым камісіям, асабліва прафэсійнальным і камсамольскім арганізацыям, каб яны за апошнія 1-2 месяцы разгарнулі шырокую кампанію па набору, забясьпечыўшы рабочай моладзі магчымасьць падрыхтавацца да іспытаў. Неабходна забясьпечыць непарыўнае кіраўніцтва і кантроль з боку партарганізацый над усёй кампаніяй.

Зазначваючы, што адпаведная дырэктыва ЦК праводзіцца на ўсём цьвёрда, асабліва ў адносінах дьядзеньня працэнту рабочых у складзе папаўненьня школ да 50 процантаў, т. Варашылаў адзначае: «У зьяўку в пастановаў апошняга пленуму аб набору ў вышэйшыя тэхнічна-навуцальныя ўстановы пралетарскага юнацтва, магчыма паслабленьне ва-

Рэвасновет, — занадаецца ў адозьве,—кідае покліч: «Лепшыя в рабочай моладзі ў вайсковыя школы». Асабліва я цьвёрда ўваўнен, што гэты покліч ёншдэ неадкладны водрук в боку самых шырокіх мас маладых рабочых.»

Адкрыўся Ніжагародзкі кірмаш

НІЖНІ НОЎГАРАД, 1. Сьняня в 12 гадзіне дня ўрадыста адкрыўся сьёмы Ніжагародзкі кірмаш. Перад адкрыцьцём кірмашу пад старшынствам наркамгандлю СССР т. Эйсмонта адбылося першае пасяджэньне кірмашнага камітэту. Выступіўшы в дакладам старшыня кірмашнага камітэту т. Малышаў адзначаў, што ў дзень адкрыцьця на кірмаш зарэгістравана 147 буных фірм супроць 145 у мінулым годзе, у тым ліку ўсходніх 13, дробных фірм налічваецца 260. Прыбыло 70 проц. чакаемай колькасьці грузаў. Шмат грузаў яшчэ ў дарозе. Пасьля пасяджэньня кірмашнага камітэту накіраваўся на пляч, дзе адкрыўся шырокі народны сход.

Карская экспэдыцыя

ЛЕНІНГРАД, 31. 31 ліпеня выехаў у Архангельск начальнік карскай экспэдыцыі 1923 г. паларны ладарожнік Н. І. Яўсеньяў. Перад ад'ездам Яўсеньяў паведаміў карэспандэнту «Роста» наступнае: «Карская экспэдыцыя ў складзе 8 параходаў (5 нарвэскіх і 3 ангельскіх) пакідае на днях Гамбург. З Гамбургу да даўгаты Архангельску караблі будучь вьсёды вольныя штурману. У Архангельску на чале экспэдыцыі стане ледакол «Малыгін», на якім я выйду ў мора 5-га жніўня.

Першым з прывітаньнем ад імя савэзнага ўраду выступіў т. Эйсмонт, які занадаць вялікае значэньне кірмашу ў гандлёвым звароце краіны. Пасьля сьпяваньня «Інтэрнацыяналу» быў ўзяты на высокую мацце традыцыйны пляг ярмаркі.

Караблі экспэдыцыі вьзуюць земляробчыя машыны, абсталяваньне і імпартыныя грузы для Сібіры. У вытоцы Обі і Янісею параходы вьзуюць вялікі эксыртныя грузы, у тым ліку і лес. Спецыяльная партыя гідраграфічнага кіраўніцтва вьзоецца намечаньнем карты мала-вывучаных берагоў, вьвучэньнем плянуў, флэры, фаўны, тэмпературы і сальнасьці вады для таго, каб гэтыя матар'ялы, сумесна з дабытымі ў Варанцовым моры ў час гістарычнага рэйсу «Малыгін», маглі даць поўны малюнак мораў, якія мяжуюць з паўночным захадам СССР.»

Выстаўна, прысьвечаная 2-му зьезду партыі

МАСКВА, 31. У музэі Рэвалюцыі СССР адбылося адкрыцьце выстаўкі

Выстаўна, прысьвечаная 2-му зьезду партыі. МАСКВА, 31. У музэі Рэвалюцыі СССР адбылося адкрыцьце выстаўкі

VI кангрэс Камінтэрну

БАРАЦЬБА З НЕБЯСЬПЕКАЮ ІМПЭРЫЯЛІСТЫЧНАЕ ВАЙНЫ ДАКЛАД ТАВ. БЭЛА

МАСКВА, 1. На вчэрнім пасяджэнні 1-га ліпеня кангрэс Камінтэрну перашоў да абмеркавання другога пункту парадука для барацьбы з небяспекаю імперыялістычнае вайны. З дакладам выступіў т. Бел (Англія).

Супярніцтва імперыялістычных групавак

Часамі мы чуюм,—сказаў т. Бел,—што вайна ў бліжэйшым будучым няўхільна. Усе камуністы павінны цвёрда памятаць, што супярніцтва паміж імперыялістычнымі групавакі і іх барацьба за рынкі з'яўляюцца вайну няўхільнай. Адной з прычын, якія прыводзяць да няўхільнасці вайны, з'яўляецца рост вытворчых сіл пры вужэньні рынку і звязаная з ім барацьба за каленні.

Адначасова супярнічаючымі групавакі і з'яўляюцца імперыялістычны Амерыкі і Англіі. У звязку з шпаркім ростам морскіх сіл Злучаных Штатаў, англійская буржуазія ліхаманкава ўзмацняе свае морскія ўзбраенні. Між тым зусім ясна, што буржуазія Амерыкі досыць моцная для таго, каб спусціць на вадзі столькі-ж суднаў, колькі Англія і Францыя разам. Зараз мы з'яўляемся сьведкамі праякнення амерыканскага капіталізму ў краіны Еўропы, Паўднёвай Амерыкі, а таксама ў Канаду і Індыю.

Другая група супярэчнасцей ахоплівае Англію, Францыю і Італію. За апошні час англійская буржуазія праводзіць новую лінію ў сваёй палітыцы ў адносінах да Францыі. Яна шукае абліжэньня з Францыяй, якая дзякуючы стабілізацыі франка набыла большую незалежнасць у галіне эканоміі і вядоўнае палітыкі. У звязку з гэтым абліжэньнем Англія робіць таксама пэўны націск на Кітай. З другога боку, Англія вядзе актыўную антысавецкую палітыку, імкнучыся да стварэння адзінага фронту імперыялістычных дзяржаў, накіраванага сваім лёсам супроць СССР. Гэтыя імкненні таксама адбываюцца на палітыцы Англіі ў адносінах да Францыі.

Трэцяя група супярэчнасцей ахоплівае Францыю, Італію, Югаславію. Існуе пэўная небяспека ўзнікнення канфлікту на Міжземным моры, якія могуць прывесці да сусветнай вайны, асабліва, калі прыняць пад увагу тое вялізнае значэнне, якое ўяўляе Міжземнае мора. Нарэшце, апошняя група супярэчнасцей ахоплівае Амерыку, Японію і Англію. Гэтыя супярэчнасці ствараюць рэальную пагрозу вайны на Далёкім Усходзе.

Гэта супярніцтва імперыялістычных групавак адлюстроўваецца ў бурным росце ўзброенняў і рыхтаваньняў да вайны.

Падрыхтоўка вайны супроць СССР

Побач з гэтым буржуазныя дзяржавы выступаюць супольна супроць СССР, як свайго агульнага ворага і імкнучыся падпарадкаваць сваё супярніцтва барацьбе з пралетарскай дзяржавай, у якой яны бачаць цэнтр сусветнай рэвалюцыі. Гэта антысавецкая кампанія праводзіцца ў першую галаву Англіяй. Сымптомамі росту антысавецкіх тэндэнцый

з'яўляюцца англа-францускае абліжэньне, спробы правядзення эканамічнае блікады СССР, імкненне буржуазіі Францыі і Нямеччыны праводзіць агульную палітыку ў адносінах да СССР і разрыў гандлёвых перагавораў з СССР з боку Нямеччыны, з прычыны праследванняў, якім нібы падпадаюць у СССР нямецкія інжынеры.

Узмацненне антысавецкіх тэндэнцый наглядаецца таксама і ў Японіі. У звязку з гэтым мы павінны асцярожна асабліва ўвагу на Манголію. З другога боку, неабходна падзначыць на рост узброенняў і падрыхтаваньняў да вайны з СССР з боку заходніх суседзяў Польшчы і Румыніі пад непасрэдным уплывам імперыялістычных Францыі і Англіі.

Задачы кампартыі ў звязку з небяспекаю вайны

Пры такіх акалічнасцях самай пільнай задачай кампартыі з'яўляецца мабілізацыя ўсіх сіл для барацьбы з вайнай небяспекай. Ня мае ніякага сэнсу перапірацца аб тым, дзе і калі іменна выбухне вайна або наколькі яе тармозіць ці наадварот, паскараюць тыя ці іншыя фактары. Нельга пры гэтым пагарджаць значэннем і ўплывам Лігі Нацыяў. Неабходна дакладна сачыць за імміа прапагандаў «разбраення», якая ёю праводзіцца. У гэтых адносінах трэба поўнасьцю ўсвядоміць тое вялізнае значэнне, якое маець для нас прапановы СССР аб разбраенні. Яны павінны быць шырока скарыстаны ў нашай антымільітарскай прапагандае.

Трэба зазначаць на ролі праекту Келёга, які прынят з агаворкамі цэлым радам імперыялістычных краін і захоўвае ўсе шляхі да вайны, асабліва да вайны з СССР. Гэты праект служыць толькі для мэты выйгрышу часу для падрыхтоўкі імперыялістычнае будучай вайны. Аднак, скарыстаньне прапановы СССР аб разбраенні ў нашай рабоце ніякім чынам не павінна праводзіцца механічна. Гэтыя прапановы зусім ня могуць адхіліць неабходнасці рэвалюцыянае барацьбы пралетарыяту за скіданне буржуазнага ладу.

У нашай антымільітарскай барацьбе трэба таксама ўлічваць ролі кіраўнікоў Ц-га Інтэрнацыяналу як адкрытых абаронаў імперыялізму. У працэсе гэтай барацьбы мы павінны імкнуцца да вызвалення шырокіх пластоў пралетарыяту ад уплыву рэфармізму. Для гэтага мы павінны «бастрыць» нашу барацьбу з сацыял-дэмакратыяй і асабліва з яе левым крылом, якое ўяўляе асабліва небяспеку таму, што імкнецца зрабіць від, быццам яно таксама змагаецца з вайнай небяспекай.

У нашай барацьбе мы павінны памятаць словы Леніна аб тым, што байкатаванне вайны з'яўляецца толькі неадарэчным скаркам. Але мы, зразумела, ня супроць байкоту, як адной з прыладаў барацьбы з вайной пры правядзенні тактыкі перавяртання імперыялістычнае вайны ў грамадзяскую. Аднак, усе такія нашы выступленні павінны адрознівацца ад пацыфісцкіх і гуманітарных сказаў.

Рэвалюцыйная прапаганда ў арміях

Трэба памятаць таксама аб тым, што ў выпадку імперыялістычнае вайны рэвалюцыйны рух каленіяльных народаў атрымае нячужанае развіццё. Мы зможам сур'езна гаварыць аб рабоце ў каленіях толькі тады, калі мы будзем мець сілы пераішкаваць адраўну войска з метраполіі ў каленіі. Трэба таксама звярнуць асабліва ўвагу на рэвалюцыйную прапаганда ў арміях як метраполіі, так і каленіях і на агітацыю за братаньне і дэзертыраванне салдат імперыялістычных арміяў. Уся гэта работа зусім невыстарчальна праводзіцца нашымі секцыямі. Так, напрыклад, нашы партыі амаль зусім не рэагавалі на ячужана наліз захват Шаньдуня Японіяй. Невыстарчальную актыўнасць праводзіць таксама і з прычыны іншых падзей, сыгналізаваўшых ваенную небяспеку, як напрыклад, налёт на памяшканьне савецкага пасольства ў Пекіне, налёт на памяшканьне Аркосы ў Лёндане, забойства Войкава і г. д.

Трэба памятаць, што барацьба з вайной ніякім чынам не з'яўляецца адной з пачатных галін нашай работы, а асноўнай задачай усіх членаў кампартыі. Усе недахопы ў нашай антымільітарскай рабоце павінны быць выпраўлены настолькі, каб у партай працай. Яшчэ вельмі слаба праходзіць работа на стварэнні парт'язак на прадпрыемствах вайсковай прамысловасці. Яшчэ вельмі слабы наш уплыў у партвых гарадох. Мы слаба адзьеваем і скарыстоўваем праходзячыя ваенныя манеўры.

Надзвычайна важная наша задача заключаецца таксама ў тым, каб не дапусціць, у выпадку вайны скарыстання рэфармістымі прафсаюзага апарату для падтрымання капіталістычных дзяржаў. У звязку з нашай барацьбой з вайнай небяспекаю, трэба ўзмацніць работу сярод жанчын і сялянства, звяртаючы больш увагі праблеме нацыянальных меншасцей, вецці сыстэматычную работу ў арміях і ствараць нелегальны апарат на выпадак вайны.

У барацьбе Камінтэрну з небяспекаю вайны яшчэ ёсць шмат недахопаў, але ўпартай работай мы дабіемся таго, што калі імперыялісты заклічуць працоўныя масы да зброі, дык гэта зброя будзе накіравана пралетарыятам супроць сваіх клясавых ворагаў для перамогі большавізму ва ўсім свеце. (Гучныя воплескі).

Пасля дакладу т. Бэла, па прапанове дэлегацыі Злучаных Штатаў і Мексікі, кангрэс асудзіў у тэлеграмаю да працоўных Нікарагуа, у якой ён па-братарску вітае рабочых і сялян Нікарагуа, а таксама армію Сандзіно, якая змагаецца з амерыканскім імперыялізмам. Камінтэрн заклікае ўсе свае секцыі і пралетарыяты ўсіх краін зрабіць дапамогу Нікарагуа ў яе барацьбе за вызваленне. (Даклад т. Бэла друкуюць з прычыны атмасферных разрадаў, якія перашкаджаюць нармальнай рабоце нашай радыё-станцыі).

Вядоучы залежнасць Польшчы ад англійскага і французскага імперыялізму, можна наперад сьцьверджаць, што выступленне польскага ўраду ў поваду прамоў Бухарына з'яўляюцца выкананнем «спецыяльнага заказу» з Парыжу і Лёндану, за якое Польша спадаецца атрымаць адпаведную «ўзнагароду» на міжнароднай арэне, ці

Нямецкі друк аб польска-літоўскай спрэчцы

БЭРЛІН, 31. Агенцтва «Вольфа» публікуе ўмест артыкулу маскоўскіх «Известий», прысьвечанага адносінам Нямеччыны да польска-літоўскае спрэчкі з наступнай афіцыйнай увагай:

«Кіюматы «Известий» з поваду пазыцыі Нямеччыны могуць выказаць у Нямеччыне толькі здзіўленне, бо нямецкі друк паўторна і надвусэнсоўна з'яўляў, што ў Берліне нічога невядома аб калектыўным прадстаўленні дзяржаў літоўскаму ўраду. Паколькі асвадомлена агенцтва Вольфа, пасланнік Нямеччыны ў Коўне, па даручэнні нямецкага ўраду, вёў некалькі гутарак з Вальдмарасам, абмяняўся з ім думкамі аб становішчы польска-літоўскай перагавораў і абмаркоўваў з ім магчымасць згоды з Польшчай у адпаведнасці з пастаюваю рады Лігі Нацыяў ад сьнежня 1927 году».

Маскоўскі карэспандэнт «Берлінер Тагблат» піша ў поваду артыкулу «Известий»: «Нямеччына зусім не бярэ польска-заходні курс, як гэта аднацца «Известиям». Станоўшча вельмі крытычнае, каб савецкая грамадзасць магла б прадоўжыць палітыку зайздасці з-за глуштва. Не падлягае сумненню, што Нямеччына і надалей будзе карыстацца ўсякай магчымасцю, каб у супрацоўніцтве з СССР дамагца захаваньня міру на ўсходзе, які знаходзіцца пад такой моцнай пагрозай».

Арганізацыя нэгрэцянскага пралетарыяту

МАСКВА, На пасяджэнні Выканбюро Прафінтэрну, якое адбылося 31-га ліпеня з удзелам дэлегацый нэграў VI кангрэсу Камінтэрну, прадстаўнікоў Лігі прафсаюзага прапаганда Амерыкі, унітарнай камітэты працы Францыі і іншых арганізацый, абмяркоўвалася пытаньне аб арганізацыі нэгрэцянскага пралетарыяту. Выканбюро наставіла стварыць пры Прафінтэрне міжнародны прафкамтэт рабочых нэграў у складзе двух прадстаўнікоў ад рабочых нэграў Злучаных Штатаў і па адным прадстаўніку ад Паўднёвай Афрыкі, Гвадэлупы, Марцінікі і Кубы. У далейшым у прафкамтэты павінны быць прыцягнуты рабочыя нэгры Гаіці, усходняй Афрыкі, Партугальскай Афрыкі, бэльгійскага Конго, Лбэрыі і французскай экватарыяльнай Афрыкі і тых краін Латанскае Амерыкі дзе ёсць значныя пласты рабочых нэграў (Бразілія, Калюмбія, Венэцуэла і г. д.). На прафкамтэт ускладзецца работа па ўцягненьні рабочых нэграў у прафсаюзы.

Грандыёзная дэманстрацыя ў гонар М. Гэльца

БЭРЛІН, 29. Максу Гэльцу, які аб'яджае Фогтланд—раён яго рэвалюцыйнай дзейнасці ў 1918-20 г. г.—у Хемніцы было наладжана грандыёзнае спатканьне. У дэманстрацыі ўдзельнічала каля 50.000 рабочых нэграў у прафсаюзы.

Чэмбэрлен нэрвуецца

ЛЕНДАН, 31. На ўчарайшым пасяджэнні палаты было задана пытаньне, ці ня трэба англійскаму ўраду ўзяць на сябе ініцыятыву вымяні палітыкі дзяржаў у адносінах да Кітаю. Чэмбэрлен адказаў з прыкметным неадвальным: «Я зусім ня абіраюся браць ініцыятыву і пераганяць каго-небудзь у гэтай справе».

Адказ Чэмбэрлена, як відаць, сьведчыць, што англійскі ўрад не здаволен прызнаннем Нанкіна Злучанымі Штатамі. Да спрэчак па бюджэту міністэрства замежных спраў, Чэмбэрлен заявіў, што англійскі ўрад можа разглядаць Манчжурію толькі, як частку Кітаю. Паводле агульнае думкі, гэта паўторная заява нагадвае сабою новае папярэджаньне па адрасу Японіі.

Выступаўшы ў спрэчках лібэралы Лейд-Джордж і Кроуфорд, а таксама дэпутаты рабочае партыі Трэвельян, Кэнворці і Понсонбі зазначалі на важнасць прыцягнення СССР да пакту Келёга. Лейд-Джордж заявіў, што разбраенне неажыццёўна, пакуль міжнародны абавязкі не распаўсюджваюцца на СССР.

Бэльгія прадаставіла крэдыты СССР

ПАРЫЖ, 30. Як паведамляюць з Бруселя, бэльгійскі ўрад згадзіўся прадаставіць гарантыю на 500.000 долляраў па абавязадальствах прадстаўніцтва Цэнтрсаюзу ва Францыі, пры наліччы гарантыі з боку Маскоўскага народнага банку. Вексалі на вышэйнамяненую суму з'яўляюцца вынікам закупак французскага прадстаўніцтва Цэнтрсаюзу ў Бельгіі, вексалі ў сярэднім—тэрмінам на 18 месяцаў.

Аварыя польскага самалёту

ВАРШАВА, 31. Польскае тэлеграфнае агенцтва паведамляе: «Польскі самалёт пад кіраўніцтвам лётнікаў Шаласа і Каліны, які вяртаўся з вавоў, пры пасадцы ў Багдадзе пацярпеў аварыю. Лётнік Шалас забіты, Каліна і механік васталіся ў жывых».

Грандыёзная дэманстрацыя ў гонар М. Гэльца

БЭРЛІН, 29. Максу Гэльцу, які аб'яджае Фогтланд—раён яго рэвалюцыйнай дзейнасці ў 1918-20 г. г.—у Хемніцы было наладжана грандыёзнае спатканьне. У дэманстрацыі ўдзельнічала каля 50.000 рабочых нэграў у прафсаюзы.

Увага азімай сяўбе

МАСКВА, 31. З прычыны надзвычайнага значэння пасляховага правядзення азімае кампаніі 1928 г. для народнае гаспадаркі СССР, СНК СССР наставіў ускласці на намесніка старшыні СНК СССР тав. Арджанікідзе агульны нагляд і кантроль за ажыццяўленьнем пастаюў ураду СССР звязаных з азімай кампаніяй. Саўнаркомам савецкіх рэспублік запрапанавана назначыць з ліку іх членаў спецыяльных упаўнаважаных для нагляду і кантролю за правядзеннем азімай кампаніі ў данай рэспубліцы. Для выканання ўскладзеннай на тав. Арджанікідзе задачы, яму прадастаўлены адпаведныя паўнамоцтвы.

Намеснікам тав. Аржанікідзе па выкананні паміжніх абавязкаў назначан намеснік наркому РСФСР тав. Якаўлеў.

Тав. Сераброўскі-член калегіі Наркамфіну СССР

МАСКВА, 1. Саюзні СНК назначыў тав. Сераброўскага членам калегіі Наркамфіну СССР. Тав. Сераброўскі аслаблены ад выканання абавязкаў члена прэзідыуму ВСНГ СССР.

Масавая вытворчасць вэ-лэсыпэдаў

ПЭНЗА, 31. Пэнзэнскі завод № 50 рыхтуецца да масавай вытворчасці вэлэсыпэдаў. Канчаецца зборка пробнай партыі, якая пойдзе на выпрабавальныя прабы па маршруце Пэнза-Масква. Праз год завод будзе выпускаць 10 тысяч вэлэсыпэдаў. Да ця будзе ніжэй рыначнай—85 руб. за штуку.

Новыя падрабязнасці ільдзяной драмы Гэройскія паводзіны Мальмгрэна

БЭРЛІН, 31. У нямецкіх газетах апублікавана інтэрв'ю з чэскім прафэсарам Бэгоунэкам, ўдзельнікам экспедыцыі Нобіле, у якім ён спынаецца на падрабязнасцях катастрофы дырыжабля «Італія» і лёсе Мальмгрэна.

«Яшчэ тады,—заявіў Бэгоунэк,—калі мы знаходзіліся ў паветры, Мальмгрэм баяўся, што бура пасадыць дырыжабль на лёд. Мы ляцелі вельмі нізка. Пасля маніпуляцый з рулём дырыжабль удалося падняць да 900 мэтраў. Праз дзвёе гадзіны зусім нечакана і на нявыяўленай прычыне мы заўважылі вялізную ўпечку газу. Нобіле раз-жа загадаў правесці кляшаны абалонкі Яны аказаліся ў парадку. Аднак, мінут праз 6-8 наступіла катастрофа. Мы павыкідалі ўвесь

Крушэнне пасаньера-Крушэнне Штрэзэ-мана ў Парыж

БЭРЛІН, 31. У Дынкельшербене (упаблізу Аўсбурга, Нямеччына) з-за няспраўнасці стрэлак падарпеў крушэньне пасажырскай цягнік. Паравоз і тры нярэдкія вагоны разбіты. Па папярэдніх вестках забіта 12 чалавек і 35 паранена.

Падпіска на 2-ю пазыку індустрыялізацыі

ЛЕНІНГРАД, 1. У Ленінградзе пачата арганізацыя падпіскі на другую пазыку індустрыялізацыі. Вобласны фінансавы камітэт часткова накіраваў на адарыццё выстанак, павільянаў, убораў і армачнай біржы.

СССР адбылося адарыццё выстанак прысьвечанай 25-ці годдзям 2-га з'езду партыі. Перад адарыццём быў урачысты сход. Тав. Савельеў у кароткіх словах расказаў аб задачах і вярсець выстаўкі. Выстаўка будзе адкрыта да 23-га жніўня— дзя скатчэння 2-га з'езду партыі 3 устанімамі выступілі былія ўдзельнікі з'езду Крупская, Стопані і Нікіцін.

СЫМФЭРОПОЛЬ, 31. Выпуск другой пазыкі індустрыялізацыі сустрачае рабочымі Сымфэропаль з вялікім спакуваньнем. Першым адгукнуўся скуруны завод «Крымскі балышавік», дзе па ініцыятыве рабочых пачата папярэдня падпіска. За першы дзень падпісалася 32 рабочыя на суму ў 2.000 руб.

СЕВАСТОПАЛЬ, 31. У працягу абедзенага перапынку да абвіччэння падпіскі рабочыя мораводу падпісаліся на новую пазыку на 5.000 руб.

ВЯТКА, 31. Працоўныя вітаюць выпуск урадам другой пазыкі індустрыялізацыі. Сёння на фабрыцы «Чырвоная Зьязда» і ва многіх установах пачалася падпіска на пазыку, якая дала ў першы дзень звыш 20.000 руб. Многія падпісваюцца ў разьмеры 200 р. і вышэй.

баласт, але ўсё-ж такі селі на лёд. Першыя хвіліны ў ільдзяной пустыні былі жудасныя. Увесь правінт мы выкінулі разам з баластам, але на наша шчасьце Мальмгрэн частку яго адшукаў. Сем разоў да нашага лятэру падыходзіў белы мядзьведзь. Урашце Мальмгрэн застрэліў яго з рэвольверу на адлегласці 7 мэтраў. Мальмгрэн адлучыўся ад нас па ўласным жаданні. Ён абыцаў Нобіле прывесці дапамогу. Аб далейшым яго лёсе мне вядома толькі са слоў Дэані. Я дапушчаю, што Мальмгрэн прапанаваў Дэані і Марыяно пакінуць яго і ісьці далей. Мальмгрэн быў шляхэтным чалавекам з цвёрдым характарам.

Нобіле прыбыў у Рым

РЫМ, 1. Нобіле і яго падарожнікі прыбылі ў Рым 31-га ліпеня.

Нобіле прыбыў у Рым

БЭРЛІН, 31. Згодна паведамленьню газет, французскі пасол у Нямеччыне перадаў учора Штрэзэману, запрапаньне прыехаць у Парыж для падпісаньня паву Келёга.

1) Ня зьмешваць з Л. Д. Троцкім.

1) «Пролетарская Рэволюцыя», № 8-9, 1924 год.

ДА АГЛЯДУ ПРАЦЫ ў ЦЭХУ

Зьменілі мэтады абсьледваньняў нашых масавых арганізацый

(У парадку абгаварэньня)

За апошні час у нашай абсьледвальчай рабоце практыкаваліся больш за ўсё мэтады папяровай кабінэтай правэркі дзейнасьці абсьледваных арганізацый. І, вразумела, што вышэй такіх абсьледваньняў часта «блізі ў халастую». Нам вядомы такія выпадкі ў нас, у ЦК(б)В, калі пасля абсьледваньняў некаторых акруговых арганізацый (партыйных, савецкіх і інш.), пасля некаторага часу выкрываўся рад неадаровых зьявішч. У сувязі з гэтым можна назваць Віцебск, дзе за 1927 г. былі абсьледвалі ЦК КП(б)В, ЦК УсеКП(б), або Полацак, дзе было ў канцы 1927 г. абсьледваньне ўсёй акруговай партыйнай, савецкай і прафэсійнай работы з боку ЦК КП(б)В. Асноўная прычына гэтага, памоўму, кареніцца ў невыстарчальнасьці прычынна-насліднага абсьледваньня і няпоўным жытым выяўленьні і скарыстаньні думак рабочай масы. Такая важная справа, як вывучэньне дзейнасьці пазавых арганізацый, выяўленьне іх практыкі, зьявішч не даходзіць у іх рабоце ў некаторай частцы літаральна аб'ярактывалася.

Укаранілася такое разуменьне, што абсьледваньне зьяўляецца справай толькі інструктара. Наша справа—хаваць, а інструктар—выглядзіць, так думаць і яшчэ думае больш частка работнікаў пазавога партыйнага, савецкага, прафэсійна-наша і інш. апарату. Тут таксама атрымаецца свайго роду «хто каго». Трэба прызнаць, што нашых інструктараў на мясцох часта «аб'ягорвалі». Няма сумненняў, што тут патрэбны рашучы пералом. Само жыцьцё гэтага патрабуе. Абсьледваньні нашых масавых арганізацый павінны быць праведаныя на поўным падліку настрою, думак і зацікаўленьняў мас. Трэба зьнішчыць імкненьні да сэнсацыі. Нарэшце, з-за сэнсацыі часта сутнасьці

ці ня відаць. Усё гэта прыводзіць нас да неабходнасьці ўнясеньня наступных канкрэтных прапаў.

Абсьледуючы арганізацыю, як пра віла, павінна перад пачаткам абсьледваньня, прыблізна за 7-10 дзён, паведамаць масы (партыйную, рабочую, сялянскую і інш.) аб мэтах і задачах абсьледваньня, якое пачаецца. Да пачатку абсьледваньня на шырокіх сходах абавязаны падрабязна асьвятліць праграму сваёй работы і растлумачыць, у якім выглядзе павінна быць садейнічаць масы абсьледваньню, што праводзіцца.

Неабходна шырока скарыстаць усё масавыя сходы, нарады і вечары для выяўленьня думак партыйнай масы, беспартыйных рабочых і сялян аб стане работы абсьледванай арганізацыі. Трэба ўвесці ў практыку арганізацыю спецыяльных вечароў самакрытыкі, робачы крытычнае абгаварэньне асобных відаў работы паказаных арганізацый.

Вынікі і прапановы пасля сканчэньня абсьледваньня павінны разглядацца на агульных сходах членаў абсьледваных арганізацый.

Трэба змяніць і характар самага інструктажу. Нізавы апарат у пераважнай большасьці ўжо ведае, што яму трэба зрабіць, а вось як яму зрабіць—нямногія ў поўнай меры ведаюць.

Наша інструктаваньне павінна быць накіравана ў асноўным на гэтай лініі (як зрабіць). Нізавы апарат павінен быць ад кіраўнічых арганізацый аб'явіць дапамогі і канкрэтных паказаньняў у іх рабоце. Гэта—важнейшая задача нашага інструктажу.

Я лічу, што гэта пытаньне неабходна шырока абгаварыць у нашым друку, вынікам чаго павінна быць каренная зьмена сыстэмы нашай абсьледвальчай работы.

Гр. Шпэктару

Рост арганізацый (Слаўцк)

Случай партарганізацыяй падведзены вынікі свайго росту за апошні год працы. Да сучаснага моманту арганізацыя налічвае 284 чалавекі, з іх 72 проц. членаў партыі.

За год арганізацыя павялічылася на 31 чалавек, пры чым рост ішоў пераважна чынам за лік рабочых: прыняты 25 чал. працуючых на вытворчасьці. Надта слаба ідзе рост арганізацыі за лік сельска-гаспадарчых рабочых і батракоў: за год уступіла іх у партыю толькі 2. Гэта становіцца тлумачыцца адсутнасьцю ў высокіх парт'ячэйках сталага падліку батрацкага актыўна, апрацоўкі яго і, наогул, слабасцю працы парт'ячэйкі. Амаль адсутнічаў урост за лік сялян ад сахі: прыняты 1 чал. Вискоўны парт'ячэйкі не займаліся справай прыцягненьня бядняцка-серадняцкага актыўна на партсходы, не займаліся вывучэньнем правільных сябе на грамадзкай працы. Таксама на некаторых парт'ячэйках на вёсцы рост перашкаджаецца труднасьцямі ў атрыманьні даручыцельстваў.

Сярод прынятых жанчыны складоўца 19,4 проц.

РГК КП(б)В намеріў мерапрыемствы ў галіне далейшага ўзросту арганізацыі; прапанавана парт'ячэйкам прыняць меры да ўмацаваньня росту арганізацыі за лік сялян ад сахі, сельска-гаспадарчых рабочых і батрацтва, заняцца вывучэньнем правільных сябе на грамадзкай працы.

Улічваючы труднасьці, якія маюцца ў адшуканьні даручыцельстваў, РГК КП(б)В прапанавала таварышам, якія выяжджаюць у вёску для правядзеньня гэтай ці іншай працы, вывучаць таварышоў, жадаючых уступіць у партыю ў мэтах дачы ім паручыцельстваў.

Парт'ячэйкам прапанавана прапачаваць пытаньне аб мэтах уцягненьня ў партыю рабочых, сялян і батрацтва.

Паотыец.

Хто зьяўляецца зьвеноргам? (Хлебазавод МЦРК)

Наша ачытка ўжо практычна прыступіла да агляду партработы на заводзе. Пастаноўлена вылучыць спецыяльным нумар насьледнага, прысьвечана гэтаму пытаньню. Да 25 чалавек партыйнаў прыцягнуты да абсьледваньня выкаваньня пастаноў вытворчых камісій і нарад. Будзе абсьледвана і камсамольская работа. Аб рабоце зьвеноргану і індывідуальнаў рабочыя накуль што нават ня ведаюць, яны ня ведаюць, хто вылучае для гэтага. Ня

Без кіраўніцтва кульгае праца (Лагойск, Менская акруга)

Лагойская парт'ячэйка толькі цяпер прыступіла да растлумачэньня сярод насельніцтва апошнія адозвы ЦК УсеКП(б) аб самакрытыцы. 28-га ліпеня адбыўся адкрыты сход ачыткі, і пасля дакладу ў спрэчку выявілася шмат неадаровых бакоў нашай работы. Партыйная маса ўжо вразумела лёзунг самакрытыкі, і таму выступленьні насілі дзелавы характар і былі напоўнены фактамі з работы мясцовых устаноў і арганізацый.

Тав. Жукоўскі адначасе сувязь загадчыка саўтасу Луцаўшчына Ігнацівіча з прыватнымі гандлярамі мястэчка. Ён мяняў коняў і гандлярамі і даваў ім жыць у прыдачу да туды, накуль саўтас сам не вастаўся бяз хлеба.

У зьмездзеле Лагойскага РВК зьдэкуса з наведвальнікаў сялян. Сялянка Рымша в вёсцы Цераханічы некалькі раз хадыла шукаць сваю справу аб зямлі, якая зацінула невадома дзе і на чый волі. У сельсавете ёй адказваюць, што справа знаходзіцца ў РЗК, а РЗК зноў у сельсавет пасылае. Атрымаўшы ад сельсавету катэгарычны адказ, што справы тут няма, Рымша параніла яшчэ раз сходаўца ў райземадзел. Каб адчаліцца ад сялянкі, боракрыты РЗК паслалі яе да вартуўніка райвыканком Сімоковіча: «сходаўца зайчытай, можа ён ведае, дзе твая справа». Так і пайшла Рымша дамоў, не дабіўшыся ніякіх вынікаў.

Ужо тры гады Лагойскі райкамгас складае праекты па надзяленьні працоўнага насельніцтва мястэчка плянамі. Нарэшце, у 1928 г. некаторыя самагужнікі атрымалі пляны і ўжо пачалі падрыхтоўвацца да забудовы іх: вывезлі лес і г. д., але райвыканком раэдумаўся і забараніў ім будавацца. «Яшчэ ня ўсё падрыхтавана»,—кажа Юрцэвіч, загадчык Рай-

дзіна таму, што работы зьменарганізатару ня відаць.

Абсьледваньне закрае таксама пытаньне папярэдняй ракоў партыі, мэты ўдзяленьня рабочых заводу ў рады ЦК(б)В. Асабліва дэтална будзе разглядацца пастаноўка масавай работы і сувязі ачыткі з беспартыйнымі рабочымі. Абсьледваньне выклікала вялікую актыўнасьць, і можна спадзявацца, што яно дасць магчымасьць у далейшым валадзіць масавую работу пазавых парт'ячэйкаў. М. БЭРМАН.

камзему. Лесаматар'ял, вывезены на пабудову хат, хутка пачне гніць, а справа аб пляцох усё яшчэ знаходзіцца ў «стадыні вырашаньня».

Лагойскі памлясьнічы Магілёўцаў (сам ясклічы ў водпуску) адпускае лес на пасьведчаньнях ад сельсаветаў у першую чаргу зьнаёмым, а незьнаёмым кажа: «спрыдзецце праз тыдзень». Калі-ж Макаравіч-бедняк асьмеліўся з ім спрачацца, дык атрымаў адказ:

— Калі вам не падабаецца, можаце на мяне скарыдзіцца.

У райбольніцы прыём хворых пачынаецца з 12 гадзін, бо малодшы медперсанал нічога ня прымае «без асобага распараджэньня старэйшага доктара».

Лагойская шавецка-загатоўчая арцель прыняла на работу Баркана, сына гандляра, дзякуючы таму, што так хацеў Купэрштох, старшыня праўленьня арцелі, а беспрацоўнаму члену прафсаюзу, загатоўшчыку Калачыну, адмовілі ў прыёме.

Загатоўшчыка Зупермана прынялі ў арцель таму, што ён канкураваў з прыватным загатоўшчыкам Брэўда, сын якога працуе ў арцелі загадчыкам.

У спрэчках побач з партыйнымі і камсамольцамі прымалі ўдзел і беспартыйныя.

Некаторыя таварышы зазначалі, што галоўнай прычынай гэтых хвароб зьяўляецца слабая сувязь і кіраўніцтва парт'ячэйкі з устаноўмі і арганізацыямі.

Ячэйка паставіла растлумачыць лёзунг самакрытыкі на сялянскіх і прафсаюзных сходах і кожны месяц заслухоўваць інфармацыю бюро аб мерах, прынятых для зьнішчэньня недахопаў па фактах, якія выяўляюць на сходах.

В. Раскінд.

Пастановы пленуму ЦК УсеКП(б) правядзем у жыцьцё Мазырскі партактыў

Гэтымі днямі ў Мазыры адбыўся сход партактыву гарадской арганізацыі, на якім быў заслуханы даклад т. Кнорына аб выніках ліпенскага пленуму ЦК УсеКП(б).

Па дакладу было шмат выступленьняў, якія надкрэсьлілі правільнасьць пастаноў пленуму і паказвалі рад практычных мерапрыемстваў у мэтах поўнага іх ажыцьцяўленьня.

Сход партактыву ў сваёй рэзалюцыі паказаў на неабходнасьць правядзеньня энэргічнай падрыхтоўчай

работы да прадстаўчых кампаній па загатоўках на падставе пастаноў пленуму; умацаваньня яшчэ больш работы ў вёсцы сярод бедняцка-серадняцкіх мас сялянства па лініі калектывізацыі, каапераваньня і ўзьяньця індывідуальных сялянскіх гаспадарак, працягваючы адначасова далейшае наступленьне на кулака.

Сход заклікаў акруговую партыйную арганізацыю прыняць усё меры да няўхільнага і поўнага ажыцьцяўленьня пастаноў пленуму ЦК.

Б. Ш.

Міжнародны тыдзень

Літва ў пятні Кітайска-амэрыканскі ўгавор

Літва—самастойная дзяржава і роўнапраўны член Лігі Нацыяў. Як така, яна вяла перагаворы з Польшчай. У сапраўднасьці-ж, гэта—«роўнапраўе» чалавека з пільгай на шні, які «перагаворваецца» з тым, хто трымае канец вароўкі. Натуральна, што ў выніку зрыву літоўска-польскіх перагавораў, малюсенькая Літва вараз-жа павінна была адчуць пятыя на шні. Наперакор афіцыйным польскім абвэржэньням, буйныя вайсковыя сілы сканцэнтраваны над прычынаю манэўраў у Віленшчыне—дэсным калідоры паміж СССР і Літвой.

Японія прымусіла свайго мукдэнскага стаўленьніка Чжан Сюэ-яна спыніць перагаворы з нанкінскім урадам аб падпарадкаваньні яму Маньчжурі. Але японскія ўчыткі ў Кітаі даўно ўжо выклікалі нервовасьць у Амэрыцы. У адказ на японскія посьпехі пасьледавала агубікаваньне дагавору паміж амэрыканскім і нанкінскім ўрадам, у моц якога П.-А. Штаты прынаюць мытную аўтаномію Кітаю, г. зн. права Кітаю самому вывначыць сваю мытную палітыку пры ўмове прадастаўленьня Злучан. Штатам «найбольшага спрыяньня». Гэта значыць, што ні адна дзяржава ня можа карыстацца больш

выгоднымі ўмовамі гандлю з Кітаем, чым Амэрыка.

Практычна гэты дагавор ня мае накуль што значэньня, бо кітайскія мытніцы ўсё яшчэ знаходзяцца ў руках чужаземцаў. Палітычны дагавор мае вельмі буйное значэньне, паколькі ён зьяўляецца ўкосным пратэстам супроць японскае палітыкі ў Кітаі. Вынікі яго праявіліся ўжо ў большай самаўпэўненасьці нанкінцаў у адносінах да Японіі. Іх пасьляднік у Токіё пачаў гаварыць крыху больш вразумелаю моваю, ваявіўшы пратэст супроць умяшаньня Японіі ва ўнутраныя справы Кітаю.

Масы маўчаць

Пасьляднікі вялікіх дзяржаў выступілі ў Коўні прапануючы Літве разумную ўступчыцьць польскім патрабаваньням. Англія, галоўная апыкунша Пільсудскага, дамагаецца, каб Літва не перашкаджала пабудове анты савецкага блёку пад камандаў Польшчы, а згадылася-б стаць зьвязаным гэтага блёку. Гэта прадугледжвае канчатковае адмаўленьне Літвы ад захопленай Польшчай Вільні. У цяперашніх-жа межах, па прызнаньні саміх літоўцаў, Літва існаваць, як дзяржава, ня можа. Таму адмаўленьне ад Вільні азначае, раней ці пазьней, паглыненьне Польшчай усёе Літвы.

Антыяпонская ліга, пад кіраўніцтвам буйной шыхайскай буржуазіі, ня хоча, вразумела, адраджэньня «масавага руху» рабочых супроць капіталу. Яна хоча мець «масы руху» пад гамінданаўскім нацыянальным лёзунгам. Ёй патрэбны масы, каб шляхам антыяпонскага байкоту, дэманстрацый і г. д. стварыць уражаньне, што Гаміндан усё яшчэ мае

за сабою жывы энтузіязм мас, як у кантонскі і ўханскі перыяды.

Справа ў тым, што ўдарамі жорсткага тэрору супроць рабочага і сялянскага руху нанкінскі ўрад стварыў вакол сябе пустэчу—варожую маўклівацьць мас. Гэта панурая маўклівацьць мільённых, кіпучых жыцьцём кітайскіх гарадоў непакоець гамінданаўскай буржуазію. Яна адчувае, што, дзякуючы гэтай маўклівацьці, гамінданаўскі ўрад перарабляецца ў чыста военную дыктатуру накітават былой Чжанвэлінаўскай. Гэта азначае-б канец Гамінданау, як нацыянальнай партыі, канец яго гегемоніі ў нацыянальна-вызваленчым руху.

Тав. Бела Кун на савецкай зямлі

Савецкі ўрад ня раз пратэставаў супроць гвалту і зьдэкаў а Літвы. Раней да гэтых пратэстаў далучалася, калі не афіцыйна, дык праз друк, таксама Нямецчына. Цяпер-жа пры новым урадзе з сацыял-дэмакратамі на чале—нямецкі друк, па прыкладзе ангельскага і французкага, заклікае да парадку... Літву, раіць ёй падпарадкавацца Лізе Нацыяў для захаваньня міру ва ўсходняй Эўропе. Гэта мова нямецкага друку прымушае думаць, што старая ангельская камбінацыя польска-нямецкага прымірэння ва кошт Літвы мае прыхільнікаў у цяперашнім нямецкім урадзе.

Такім чынам, пакарэньне Літвы стварыла-б умовы і для балтыцкага блёку на чале з Польшчай і для польска-нямецкага згоды. Значыцца, узьнікла-б магчымасьць зьяўленьня супярэчнасьці паміж суседнімі а СССР буржуазнымі дзяржавамі і злучэньня іх усіх у антысавецкі блёк.

Тав. Бела Кун, арыштаваны некалькі месяцаў таму назад у Вене, адкуль ён кіраваў рэвалюцыйным рухам у Вэнгрыі, учора прыехаў у Маскву. Ён быў сакрэтна і з вялікімі асьцярожнасьцямі перадаў аўстрыйскай паліцыі у рукі паліцыі чэха-славацкай, потым нямецкай, якая справадзіла яго самым кароткім шляхам у адзін з партоў Балтыцкага мора і пасадзіла на савецкі паравоз, што накіроўваўся ў Ленінград.

Навошта гэта строгая таемнасьць пры адпраўцы т. Бела Куна і надзвычайныя меры асьцярожнасьці? Чаго баяліся ўлады буржуазных дзяржаў, праз якія праейджаў т. Бела Кун? Яны баяліся, з аднаго боку, замаху на жыцьцё т. Бела Куна з боку вэнгерскіх фашыстаў, якія публічна пакляліся забіць яго, дзе-б ён не знаходзіўся. Яны баяліся, з другога боку, масавых прыўтаньняў т. Бела Куна з боку працоўных Аўстрыі, Чэха-Славакіі і

Ю. Б.

Пэрспэктывы і плян ільна загатовак у БССР Забяспечыць ільнаводныя раёны хлеба-фуражом і мануфактурай

Прадукцыя ільнаводных раёнаў Беларусі займае пэўнае месца ў агульнай ільнапрадукцыі па Саюзе. БССР вырабляе каля 10 проц. усяго ільнянога валакна ў Саюзе. У галіне ільназагатовак Полацкая, Віцебская і Аршанская акругі прадстаўляюць значныя магчымасці. Наяўнасць даных за тры кварталы загатоўнага году (з 1-га кастрычніка) дае магчымасць падвесці вынікі мінулай ільназагатоўчай кампаніі. Усяго на 1-га ліпеня было загатоўлена 6430 тон ільну-валакна. Звычайна 4-ы квартал дае назначныя лічбы загатовак (максимальна 5-6 проц.). Выходзячы з намячанага гадовага пляну ўзнаомярады ў 8190 тон, трэба ўстанавіць недавыкананне гэтага года прыблізна на 16-17 проц. Вынікі кампаніі па ільназагатоўках трэба лічыць неадвальнымі. Ільназагатоўкі бягучага году стаяць прыблізна на ўзроўні мінулага году. Між тым 1927 г. даў прыкметнае павялічэнне валавой прадукцыі ільну. Пасеўная плошча ільну ў 1927 г. дасягнула 138.900 гектараў супроць 121.000 гект. у 1926 г., што дае прырост на 14,5 проц. Павялічылася ўраджайнасць на ільне з 1,88 ц. у 1926 г. да 1,98 ц. у 27 г. У выніку гэтага валавая прадукцыя ільну-валакна ўзрасла з 22.640 тон да 27.500 тон. Якімі-жа прычынамі тлумачыцца невыстарчальны ўзровень загатовак ільну? Да ліку гэтых прычын у першую чаргу адносіцца змяненне геаграфіі ўраджаю ільну. Па асноўным раёне: паўночных акругах адбылася скарачэнне збору. У паўднёвых-жа акругах, дзе пасевы носяць пераважна спажывецкі характар, валавая прадукцыя ўзрасла. Скарачэнне пасеваў ільну ў паўночных акругах адбылося за кошт травасення, якое развіваецца там, як вынік пераходу да жывёлагадоўчай гаспадаркі. Вялікае значэнне адыграў факт асядання ільну ў вёсцы. У 1926 г. у вёсцы асела 65 проц. усяго збору, а ў 27 г. — 75 проц. Такое становішча, калі пераважна колькасць ільну (авыш 1.200.000 п.) ідзе на выраб сель-

скім насамніцтвам палатна і алёу, у далейшым недапушчальна. Шляхам рады мерапрыемстваў гэта неадпаведнасць можа быць у значнай меры зніжана.

Трэцяя прычына, адыграўшая значную ролю ў выніках загатовак, гэта слабейшая работа загатоўчых арганізацый. Як і на ўсім фронце загатовак, на вучастку ільну ў першыя месяцы было дапушчана паслабленне. Загатоўчы апарат расквалітаўся толькі па 2-м квартале, калі партыя прыняла рад мер да ажыўлення гэтай работы. Застаўся невялікі тэрмін да пачатку новай ільназагатоўчай кампаніі. Акрамя пільнай прапрацоўкі пільны і мерапрыемстваў неабходна вялікая работа па падрыхтоўцы да кампаніі загатоўчага апарату, які не аказаўся ў мінулым годзе на вышыні.

Мы маем даволі спрыяючыя дэталі аб павялічэнні пасеўнай плошчы ільну на 1,75 проц. (праўда, зноў такі, галоўным чынам, за кошт спажываючых лён паўднёвых акруг). Акрамя таго, у гэтым годзе мы маем лепшыя перспектывы збору ў ільнаводных раёнах прамаўраў і зярняных культур.

Па пляне Наркамгандлю БССР ў 28-29 г. намячана загатоўць 10.000 т. ільну-валакна. Асноўнымі загатоўшчыкамі будуць Белсельсаюз (65 проц.), Дзяржгандль (25 проц.) і Белкапсаюз (20 проц.). Паквартальна выкананне пляну намячана наступным чынам: I кв.—45 проц., II кв.—40 проц., III кв.—12 проц. і IV кв.—3 проц.

У Віцебскай акрузе мяркуюцца загатоўць 3.500 т.—35 проц. агульнай колькасці, у Полацкай—2.100 т.—24 проц. і ў Аршанскай—1.800 т.—18 проц.

У сучасны момант ужо закантрактавана звыш 50 проц. належнага да загатоўкі ільну. Практыка мінулага году паказала, што выкананне кантрактаў патрабуе значнай энергіі. У мінулым годзе ў некаторых акругах паступіла ільну па кантрактах усяго 60-65 проц. У гэтым годзе перад загатоўчым апаратам па-

вінна быць пастаўлена задача максімальнага атрымання ільну па кантрактах.

Асноўныя мерапрыемствы ў надыходзячую кампанію павінны быць накіраваны на забяспечэнне ільнаводных раёнаў хлебафуражом і прамаўрамі. Важным момантам павінна быць устанавленне такіх цэн на хлеб, якія-б спрыялі здачы ільну і павышалі яго пакупную здольнасць.

Для таго, каб выціснуць палатно з хатняга спажывання і гэтым зменшыць асяданне ільну ў вёсцы, ільнаводныя раёны павінны быць плянамерна і ў выстарчальнай ступені насычаны мануфактурай Павінен быць выпрацаван асартымент мануфактуры, які мог-бы паспяхова канкураваць з дамагным палатном па танным цане і ня ўступаў-бы яму па моцы.

Побач з хлемам і мануфактурай ільнаводныя раёны яшчэ павінны быць забяспечаны ў вялікай колькасці алёу.

Насыпное выступленне загатоўшчыкаў на рынку ў адносінах цэн будзе дасягнута згодна паміж імі пры ўдзеле Наркамгандлю.

Вялікае значэнне ільнаводства для эканомікі БССР дыктуе неабходнасць найбольшага садзейнічання гэтай галіне нашай сельскай гаспадаркі.

У першую чаргу патрабуе прапрацоўкі пытанне аб павышэнні ўраджайнасці ільну.

Да вайны ўраджайнасць у гектары складала каля 3,3 ц. У апошнія гады ўраджайнасць дасягае ледзь 3 ц. Гэта—вынік высення глебы пры невыстарчальным правядзенні агрыкультурных мерапрыемстваў. Правядзенне гэтых мерапрыемстваў у сваю чаргу тэрмінова патрабуе працяжнасцю землеўпарадкавання. Павышэння ўраджайнасці раёну можна дабіцца шляхам выдзялення яго ў самастойны раён на землеўпарадкавання і максімальнага забяспечэння мінеральнымі ўгнаеннямі.

А. Фурзэ.

Па Савецкай Беларусі

Падрыхтоўка спажывоўцоў току Асінстрою

1-га студзеня 1930 г. прамысловасць Віцебскае, Аршанскае і Магілёўскае акруг змога быць пераведзена на Асінбудаўскую электраэнергію. У сувязі з гэтым узятае пытанне аб гатоўнасці спажывоў, будучых абанэнтаў Асінбуду, да прыняцця гэтае энергіі.

У выніку 4-мес. работы камісія па падрыхтоўцы спажывоўцоў току ад Асінбуду вызначыла будучую нагрукку Асінбуду ў размеры 9.300 кв. для першай чэргі і 17.600 для другой. Гэтыя лічбы былі потым удасканалены адпаведнымі зарэччэ-вамі ВУНГ БССР і Галоўэлектра. Такім чынам, сумненна ў адносінах надынасці поўнай загрузкі станцыі яна можа быць.

Да гэтага часу Беларускае Кіраўніцтва ГЭТ'у заключыла дагаворы з прадпрыемствамі—будучымі абанэнтамі Асінбуду—на складанне праектаў свайго электраабсталявання на 75 проц. Трэба адпачыць, што з тых 25 проц., якіх не хапае, 12 проц. падае на прыватнікаў і толькі 13 проц.—на дзяржстановы, якія ня могуць заключыць дагаворы на электраабсталяванне з-за адсутнасці тэхнічных праектаў свайго вытворчасці.

Работа па праектаванні ў асноўным працякае нармальна і ўжо дала практычныя вынікі. Да гэтага часу выканана ўжо частка праектаў, і па іх пачаты мантажныя работы. Частка буйных праектаў заканчваецца выкананнем ГЭТ'ам. 6 буйных праектаў распрацоўваецца самімі прадпрыемствамі.

Шаршнёў.

Дапамога бяспрытульным пагоршваецца

ГОМЕЛЬ. Праца таварыства «Прыхільнік дзяцей» пачала заміраць. Так, на першага кастрычніка 1927 г. ячэек па акрузе налічвалася 56 з агульным лікам членаў 2.400. Пасля перарэгістрацыі ліч ячэек зменшыўся да 40 з колькасцю членаў 1.500.

Тлумачыцца гэта тым, што з боку прафсаюзных і партыйных арганізацый няма належнага падтрымання. Між тым, колькасць бяспрытульных не памяншаецца. Так, за першую палову 1927-28 г. гомельскім т-вам «Прыхільнік дзяцей» падабрана 220 чалавек.

Дрэнна отаціць справа з фінансаваннем. Штомесячна трэба выдаткаваць на дапамогу бяспрытульным 4.000 руб., а прыбыткі анідаюць на больш 1.500 р. у месца.

Неабходна змяніць работу ячэек таварыства, павялічыць ліч членаў, арганізаваць новыя ячэйкі і г. д. Партыйныя, прафсаюзныя і грамадзянскія арганізацыі павінны ўсямерна садзейнічаць гэтаму.

Сьмядцё ў Віцебскім судовым апарате

Вінаватых трэба сурова пакараць

Яшчэ звоніць у вушах ад гучнае справы поладкіх судзьдзяў, купленых бандытамі, яшчэ ня аусім разблытан клубок агіднасцяў і влчынстваў старшнік вьязной сесіі Віцебскага акрсуду ў Полацку Шалімы і іншыя, як новая справа віцебскіх судзьдзяў ударыла, нібы гром у ясныя небы. Цяжка судзіць, якая справа больш гнісная і агідная—полацкая ці віцебская, але ў віцебскай справе зьдзіўляе «маштаб» влчынстваў, зьдзіўляе размах, з якім тварыліся сютні агіднасцяў, літаральна, спрод белага дня, і ўсялякія «адпаведныя» ўстановы былі глухія і нямыя да таго часу, пакуль гэтыя агіднасці не перайшлі праз мяжу Віцебскае акругі.

Акуратна зложаных чырвонаў без грашовага пераводу пераходзілі ў кішэню Саулевіча. «Знаёмства» спрысквалі, потым выходзілі з прытону абіяўшыся і часта, замест уласнай кватэры, пападалі ў дапамогу міліцыі ў «каталажку», дзе спалі да раніцы.

Адзін зацікаўлены праходжы, убачыўшы, як вядуць Саулевіча і яшчэ нейкага грамадзяніна,—да адкава п'янімі, не сьдзярнуў і запытаў міліцыянэраў:

— Што гэта за бандыты?

А той спакойна адказаў:

— Гэта судзьдзі...

Саулевіч на гары чужога дому

Гэта гісторыя дала ў свой час віцебскаму абшчэталу добры грунт для гутарак на некалькі дзён.

Нейкая грамадзянка Ф. разшлася з мужам. Увечніла некалькі судовых спраў — аб аліменты, падвезе маемасці і г. д. Расстаронная кабейна з мэтай выйграць свае іскі да былога мужа хутка знайшла дарогу да «сэрца» судзьдзі Саулевіча, а якім у 1920 г. разам сьпявала ў васьцёле хвалебныя гімны каталіцкаму богу. Гр-ка Ф. запрасіла Саулевіча да сябе.

Але былы муж таксама не драмаў. Ён падсачыў судзьдзю-каханка, сабраў каля дому сваёй жонкі нагоўп народу, выклікаў агента АТАДПУ, уварваўся ў хату і знайшоў Саулевіча на гары, дзе апошні схаваўся.

Пасля гэтага разьведзены муж меў падстава крычаць у кожным месцы:

— Хто мяне судзіць? П'яніца і каханак маёй жонкі?

Справу замялі. Спрэчныя пытанні паміж разьведзенымі мужам і жонкай перадалі для разгляду судзьдзі Дрэй.

Гэта—вясёлы вадзіль, а вось і жудасная драма.

Домаўлясьнік Калбасоўскі ўздумаві выселіць са сваёй кватэры інваліда Асноўскага. Шлях для гэтага—верны і выпрабаваны. Калбасоўскі пачаў запрашаць Саулевіча ў госьці. Той хадзіў часта, піў, сьпяваў «Лучынушку», потым біў вокны... Калбасоўскі за ўсё дзякаваў. У выніку, згодна прыгавору Саулевіча, інвалід разам са сваёй сям'ёй быў выселен на вуліцу, 4 месяцы валяўся з маленькімі дзецьмі ў хляве разам з свіннямі, адно дзіця захварэла і памерла...

Адна з гнісных спраў Саулевіча. А вось яшчэ сэрны.

Домаўлясьнік Дэісон даў Саулевічу 25 руб. за высяленне кватэранта.

Мясны гандляр Хоцін даў 50 рублёў.

Роза Янавіцкая за вывадзеныя сёстраў—скупшчыц крадзенага дала 110 рублёў.

Гандляр самагонам, Вязмер Муся, даў 35 рублёў.

Рыўкін Муля за высяленне кватэранта даў 20 руб.

Рапарт Ілья ўзду ў нейкага Дворніка адмытаванага за беспя-

«Грышка Распуцін» і яго прыяцелі

Гэтым прыгожым імем атрысцілі другога судзьдэ, вартга прыяцеля Саулевіча—Калесніківа.

Яшчэ будучы загадчыкам зямельнай часткай Кузьняцоўскага РВК, Калеснікаў праявіў сабе, як «чуль» працаўнік. Сялянцы М. К., якая прышла да яго з просьбай паскорыць вырашэнне зямельнае справы свайго бацькі, Калеснікаў сказаў: «Справа гэта ў мяне, калі вы захочаце... і ня будзеце так горды, дык ваш бацька выйграе...».

Ад сялянкіна Крощанка Калеснікаў вымагаў 2 чырвонцы за прадастаўленне сенажаці... і г. д. І вось, такога «васлужанага» працаўніка назначаюць на судзьдзю. Зразумела, што Калеснікаву здалося мора па калені. Ён хваліць нават перад прастытуткаў: «Я судзьдзя, я з усімі магу зрабіць, што захачу», на што прастытутка яму адказала «Не палойай мяне, я віны за сабою ня чую».

Тая-ж прастытутка ў сваіх паказаньнях дае такую ацэнку «судзьдзі» Калеснікаву:

— Калеснікаў вельмі грубы, як зьвер, і я лічыла яго зводзем або аферыстам.

Гэтай прастытутцы Калеснікаў аднойчы прапанаваў абарачь кішэні свайго спадарожніка, на што яна яму адказала: «я прастытутка, але не владзейка».

Характэрная рыска. Да чаго нізка ўпаў «судзьдзя» Калеснікаў

З гэтай-жа кампаніі на судзьдзю Лук'янаў. Запрошаны аднойчы да рабочага В. Лук'янаў напісь і паспрабаваў згвалціць гаспадыню гэтай кватэры. Зьявіліся рабочы выкінуў «судзьдзю» за дзьверы.

Не пасароміўся Лук'янаў згвалціць каханку свайго прыяцеля Саулевіча—гр-ку Ф.

У прытоне «цёці Белі» Лук'янаў і Калеснікаў, будучы п'янімі, наладзілі «дуэль». Камандаваў былы на судзьдзю Карпаў. Ледзь не пазабіваў адзін другога гэтыя малаціцы.

Затое на вуліцы Лук'янаў даваў волю свайму тэмпераманту. Раскатваўчы разам з Саулевічам на возчыку, Лук'янаў страляў з рэвал'вэра і ўзнімаў паніку сярод праходжых.

Невялікі «паслужны» сьпіс мае і судзьдзя Мікалаеў. Моцна сьбраваў з «пасірадніка» Гутманам, які даваў хабары, удзельнічаў у яго на абрадзе абрэзання яго дзіцяці і г. д.

Сакратар п'яруду Мітлінскі дапамог Навачонкаў Фані выселіць кватэрантку Левелеву Розу, за што атрымаў хабар у 150 рублёў. Удзельнік і ня дурны пасярэднік ва ўсіх хабарах і оргіях.

Ганаровае месца займае Інструктар-рэвізор акрсуду Мысьляцкі, які браў ад сялян хабары і грашныма і натурою. За нальзку рабіў паніск на Калесніківа і Лук'янава і тым вяршала і сялянскія справы, як хацела ся Мысьляцкіма. Такі быў «інструктар»...

Лён у Заходняй Беларусі

Слабыя дзяржні ўраджай збожжавых культур у Заходняй Беларусі ажыўляе ў насельнасці цікавасць да ільнянога пытаньня, да падрыхткі і павышэння прадукцыі ільну, як аднае з найбольш рентабельных культур. Мэмарандум Віленскае ільняное камісіі да міністэрства земляробства прыводзіць такія параўнаўчы разрахунак: 1 гектар льну дае 400 кіла семя да 0,50 ал.—на 200 ал. і 200 пудоў валакна на 50 ал. за пуд—на 1.000 ал., а ўсяго разам—1.200 злотых (264 руб.). У той-жа час і гектар жыта дае 7 квінталаў збожжа на 36 злот. на кв.—на 252 злот. і 14 квінталаў селомы на 5 злот. за кв.—на 70 злот., а ўсяго разам 322 злот. (70,5 руб.). Такім чынам, у абставінах Заходняе Беларусі лён дае блізка ў 4 разы больш прыбытку земляробу, чым жыта.

Па думцы памятнага мэмарандуму, лён зьяўляецца амаль што

дакае—360, Беластоцкае—310. Такім чынам, Паваня мае ў два разы з паловай лепшы ўраджай, чым Палесье і Беластоцчына, і ў два разы больш, чым Наваградчына. Розніца аж заанада відавочная. Тлумачыцца яна не толькі агульна адсталасцю Заходняе Беларусі, але таксама і зьніжчэннем у часе вайны і адсутнасцю дапамогі яе гаспадарчаму разьвіццю з боку польскага ўраду. Польскі ўрад умее толькі падаткі браць з Заходняе Беларусі ў такім жа маштабе, як з кельцярпешных ад вайны і больш культурных заходніх правінцыяў. А падняць Заходняе Беларусі да ўзроўня Паваня ён не кляноціцца.

Як прадукцыя ільну ня мае ніякай апекі і дапамогі з боку польскага ўраду, таксама і због яе. Гандль ільном і далейшая яго перапрацоўка накіравваецца цэлы рад вялікіх неармальнасцяў і нават недарэччэнасцяў. Скупля ільну праводзіцца

у лепшыя гатункі закупляюцца рыскімі фірмамі і высілаюцца на Запад пад назваў «рыскага». А ў той-жа час заходня-беларускім алейным фабрыкам не хапае сырку для пераапрацоўкі і яны купляюць семя з Паўднёвае Амэрыкі і Індыі. Большую недарэччэнасць нават уявіць сабе цяжка. А робіцца так па гэтай простае прычыне, што алейныя фабрыкі ўвосьня ня маюць столькі грошай, каб за гатоўку закупіць семя на цэлы год, а крэдытаў урад не адпускае. Ад гэтага і цана алёу павялічваецца і гандльвы баянас перціць бо лепш было-б вывезці больш каштоўны гатовы прадукт—масла з краўвага семія і ня прывозіць аусім семія з Паўднёвае Амэрыкі ці Індыі.

Алейныя фабрыкі, якіх у Заходняй Беларусі, Валыні і Кангрэсоўцы ёсць каля 300, у большасці вельмі маленькія і прымітыўныя, ня могуць поўнасьцю выкарыстаць увесь алей, што ёсць у семі. Іх

Стрыляўці краіны, ПАСТАНАВІЎ: — Выклікаць колектыў працоўнай банкаўскай устаноў (Дзяржбанк, Белсельбанк, Камунбанк, Каапбанк і Гасу Ашчаднасьці), сакратарыяты ЦВК, СНК, Дзяржмялму, НК Земляробства і ВСНГ падпісацца на мени, як на месячны аклад пэнсіі.

Выклікаць колектыў працоўнай банкаўскай устаноў (Дзяржбанк, Белсельбанк, Камунбанк, Каапбанк і Гасу Ашчаднасьці), сакратарыяты ЦВК, СНК, Дзяржмялму, НК Земляробства і ВСНГ падпісацца на мени, як на месячны аклад пэнсіі.

Большасць супрацоўнікаў на сводзе выхавалася за 10-месячную рэспэктыву, т. з. вылачылі, на 1-а лістапада, а з 1-а верасня.

Вылучана камісія, якой даручана ў бліжэйшым тэрмін правесці падпіску. За першы дзень падпіскі—1-а жніўня—падпісалася 99 чалавек або 67 проц. колектыўу на суму 11,675 руб.

Большасць супрацоўнікаў на сводзе выхавалася за 10-месячную рэспэктыву, т. з. вылачылі, на 1-а лістапада, а з 1-а верасня.

Большасць супрацоўнікаў на сводзе выхавалася за 10-месячную рэспэктыву, т. з. вылачылі, на 1-а лістапада, а з 1-а верасня.

Большасць супрацоўнікаў на сводзе выхавалася за 10-месячную рэспэктыву, т. з. вылачылі, на 1-а лістапада, а з 1-а верасня.

якія запрапанавалі старшым арганізаваць падпіску.

Высачанцы падпісаліся
ВІЦЕВСК. 29-а ліпеня пленум Высачанскага райкому партыі пасля заслушання інфармацыі аб новай назмецы пастанавіў усім пленумам падпісацца на яе ў разьмеры месячнай пэнсіі, што складае 1055 руб.

На месячную пэнсію

БАБРУЙСК. Акруповае праўленне саюзу савецкіх і ганьлівых служачых пастанавіла колектыўна падпісацца на другую пазыку індустрыялізацыі ў разьмеры месячнага акладу пэнсіі.

Прафсаюзы Беларусі і пазыка

31-а ліпеня адбылася нарада культурна-працоўніцкага ЦК саюзу на пытаньні аб удзеле прафсаюзаў у кампаніі на рэалізацыі другой пазыкі індустрыялізацыі.

На нарадзе выявілася, што рад заваодаў па сваёй ініцыятыве ўжо ўзялі ў гэты момант.

Нарада культурна-працоўніцкага ЦК саюзу на пытаньні аб удзеле прафсаюзаў у кампаніі на рэалізацыі другой пазыкі індустрыялізацыі.

Пастаноўлена ў часе абедзёных перапынкаў на прадпрыемствах, у чыстай і ў клубах правесці чыткі газет і цутаркі аб жэстах і задачах пазыкі.

30 вагонаў макарон для БССР

Белгайгандаль закупіў на Паўночным Каўказе 50 вагонаў макарон і вермішэлі, якія будуць адгружаны, пачынаючы з канца 1928 г. і канчаючы ліпенем 1929 г., па 5 вагонаў штомесячна.

акрэймавага ў разьмеры 52 руб. 28 к. за тону ў той час, як дава Наркамгандлю БССР складае толькі 48 р. 80 к. за тону. Наркамгандлю БССР запрапанавалі Белсельсаюзу адміністрацыя устаноўленую ім павышаную цану і зрабіць пераўрадак з насельніцтвам, якое атрымае суперфасфат па павышанай цане.

11-га і 12-га жніўня ў сядзе „Прафінтэрн“ будуць арганізаваны масавыя гуляньні ў гонар 25-ці годзьдзя. Для падрыхтоўкі гэтага гуляньня выдзелена спецыяльная камісія.

НАВІНЫ НАВУКІ І ТЭХНІКІ

Новае ў аграрнамі

У Амерыцы выпушчаны на рынак набор хемічных рэактываў, які дазваляе кожнаму фермеру ўтварыць аналіз глебы. Варта толькі кінуць крыху вямлі ў судзіну з разьведанымі рэактывамі, каб па афарбаваньні іх можна было даведацца аб прысутнасьці ці недастачы ў глебе матэрыялу, якія абумоўляюць урадлівасьць глебы—фасфару, вапны і г. д.

Уплыў гарадзкага жыцьця на колер вачэй

Амерыканскі дасьледчык д-р Уільям нядаўна прадпрыняў шырокае дасьледаваньне аб уплыве гарадзкага жыцьця на вачы. Дасьледчык устанавіў, што вачы гарадзкога насельніцтва цямейшыя, чым вясковата. Д-р Уільям тлумачыць гэта ўплывам штучнага асьвятленьня, аслабляе электрычнага сьвятла. Справа ў тым, што цёмныя вачы лепш пераносзяць яркае сьвятло, чым светлыя. Ужо даўно адзначана што сярод насельніцтва паўдню з яго яркім сонцам пераважаюць чорныя вачы, тады як народы паўначы, дзе асьвятленьне менш інтэнсіўнае, у большасьці сваёй маюць светлыя вачы. Штучнае асьвятленьне таксама пераносіцца лепш чорнымі вачыма, чым светлымі. Таму сярод гарадзкога насельніцтва ўтвараецца натуральны адбор, у выніку якога вачы гарадзкага насельніцтва ўсё больш цямейшыя. Па думцы Уільяма, праз некалькі соцень гадоў у гарадзе нельга будзе знайсці ніводнага чалавека са светлымі вачыма.

пераносзяць яркае сьвятло, чым светлыя. Ужо даўно адзначана што сярод насельніцтва паўдню з яго яркім сонцам пераважаюць чорныя вачы, тады як народы паўначы, дзе асьвятленьне менш інтэнсіўнае, у большасьці сваёй маюць светлыя вачы. Штучнае асьвятленьне таксама пераносіцца лепш чорнымі вачыма, чым светлымі. Таму сярод гарадзкога насельніцтва ўтвараецца натуральны адбор, у выніку якога вачы гарадзкага насельніцтва ўсё больш цямейшыя. Па думцы Уільяма, праз некалькі соцень гадоў у гарадзе нельга будзе знайсці ніводнага чалавека са светлымі вачыма.

Клопаты аб вачох чытачы

У Англіі складалася таварыства, якое ставіць сабе мэтай прапаганду—«кляпатыліва адносіны да вачэй». Члены таварыства паказваюць, што сучасная цывілізацыя прад'яўляе да вачэй надта высокія запатрабаваньні. Між тым, у галіне гігіены вачэй сярод насельніцтва пераважае поўная няпільнасьць. Друк, асьвятленьне пакояў і г. д.—усё гэта надта невыстарчальна з боку пункту здароўя вока. У выніку вялікае колькасць блізкарукіх, рэальнае наступленьне старчай далёкабачнасьці і г. д. Таварыства выдае газету і кнігі, друк якіх адпавядае запатрабаваньням гігіены вока. Цікавая навіна на ангельскім кніжным рынку, якую можна растлумачыць уплывам прапаганды таварыства, асобныя каларовыя ўклады, якія прыкладаюцца да кожнага экз. кнігі. На ўкладку зроблены адбіткі розных геаметрычных фігур, якія афарбаваны ў розныя колеры. Спалучэньне колераў і геаметрычных форм, нібы тае, што дае адпачынак вачом, стамленым ад доўгага чытаньня. Чытачом рэкамендуецца праз пэўныя праежкі часу глядзець на ўкладку.

ваньні. Між тым, у галіне гігіены вачэй сярод насельніцтва пераважае поўная няпільнасьць. Друк, асьвятленьне пакояў і г. д.—усё гэта надта невыстарчальна з боку пункту здароўя вока. У выніку вялікае колькасць блізкарукіх, рэальнае наступленьне старчай далёкабачнасьці і г. д. Таварыства выдае газету і кнігі, друк якіх адпавядае запатрабаваньням гігіены вока. Цікавая навіна на ангельскім кніжным рынку, якую можна растлумачыць уплывам прапаганды таварыства, асобныя каларовыя ўклады, якія прыкладаюцца да кожнага экз. кнігі. На ўкладку зроблены адбіткі розных геаметрычных фігур, якія афарбаваны ў розныя колеры. Спалучэньне колераў і геаметрычных форм, нібы тае, што дае адпачынак вачом, стамленым ад доўгага чытаньня. Чытачом рэкамендуецца праз пэўныя праежкі часу глядзець на ўкладку.

600.000 руб. дадатковага С.-Г. крэдыту

Паўнамоцнае прадастаўніцтва БССР у Маскве паведамляе, што для патраб с.-г. крэдыту Беларусі ў гэтым годзе выдзяляецца дадаткова 600.000 руб.

Завоз сухіх фруктаў

У Сярэдняй Азіі пачалася адгрузка ў БССР розных сухіх фруктаў. Усяго ў працягу жніўня ў Беларусь будзе завезена 100 пэнтнераў сухіх азіяцкіх фруктаў.

Паведамленьні

ПУШКІНСКАЯ БІБ-КА. З прычыны перавычоты кніг, адвад блэтрыотыкі будзе зачынены на адзін месяц. Просьба да т. т. чытачоў здаць кнігі да 10-га жніўня 1928 г.

працоўніцтва, даўту.

Такую работу, з ужываньнем паліграфічных метадаў, і выдае цяпер Дзяржплан БССР.

Аб гэтай рабоце, аб барацьбе за пільнасьць і парадак там, дзе іх раней ня было, але дзе пры сацыялістычнай гаспадарцы яны павінны быць, пачае чытач гэтай кніжкі.

Адна з вартасцяў выдання кніжкі—даступнае яе цана—усяго 25 кап. А. Ф.

— У пятніцу, 3-га жніўня, а 7-й гадзіне вечара ў аргадзеле АК КП(б)Б (3 паверх) адбудзецца нарада сакратароў камфракцыі па пытаньні аб рабоце францыі, на якую павінны абавязкова зьвязацца наступныя таварышы:

Ад францыі МЦРК—Зінгерман, Белнапсаюзу—Наўліоні, Белсельсаюзу—Аночыд, Белжылсаюзу—Левін, АВК—Нахільніцкі, Шэфтатварыства—Гэршон, Белсельтрэсту—Храмецкі, саюзу саўгандальскаўжыхчых—Арановіч, саюзу рабзелсаюзу—Вайтэнкаў, Уцпрафсаюзу МББ—Любіч, Уцпрафсаюзу Зах.-Чыневіч саюзу швейніаў—Сувліна, ЦПСБ—Каплан, заўному заводу „Дрэваапрацоўшчык“—Дабравольскі, заўному заводу „Большавік“—Клеры.

Менскім КМ КП(б)Б.

Адказны рэдактар

Я. АСЬМОЎ

С. Е. Н. Ъ. Н. Я. У ТЭАТРАХ І КІНО

Мендзярж-тэатр 3-4-га жніўня гастролі **Московской художественной оперы** пад кіраўніцтвам Г. М. НАМІСАРНЭУСАГА. Папярэдні продаж білетаў у касе тэатру з 2 жніўня ад 12-2 і ад 5-9 гадз. увеч.

Летні сад кіно «Культура» Мастацкі фільм „ЗЯЛЕНЫ ШУМ“ СВЫШ ПРАГРАМЫ ГАСТРОЛІ Савецкая, 71 **МАР'І ДАНСКОЙ** са сваімі сансакцыяльнымі нумарамі

КІНО „Чырвоная Зорка“ Ад аўторка 31 ліпеня насля доўгага перапынку зноў на нашым экране папулярная аўторка МАР'Я ЯКОВІНІ ў фільме „У ПЛЫВУЧЫМ ДОМЕ“ Драма ў 7 частках

КІНО „ПРАЛЕТАРЫ“ Толькі 3 дні. Грандыёзны фільм. „ГІСПАНСКАЯ ТАНЦОРКА“ у 8 час. Кася адчынена ад 5 г. Пач. 1-га сьвэнсу а 7 гадз. 30 мін.

КІНО „Інтэрна-цыянал“ 3 ПРЫЧЫНЫ РАМОНТУ **ЗАКРЫТА** ДА 7-ГА ЖНІЎНЯ.

ЗАОЧНЫЕ КУРСЫ БУХГАЛТЕРИИ, КАЛЬКУЛЯЦИИ И СТАТИСТИКИ

Продолжительность курса—8 МЕСЯЦЕВ. Поступать на курсы можно в любой месяц года. Принимаются лица с образованием не ниже 4 гр. семилетки. ОКОНЧИВШИМ КУРСЫ ВЫДАЮТСЯ СВИДЕТЕЛЬСТВА. Плата за первый месяц 5 руб., а за остальные по 4 руб. в месяц ВНОСИТСЯ В НАЧАЛЕ КАЖДОГО МЕСЯЦА ВПЕРЕД по адресу: Минск, Всекобанк, тек. счет № 692. Подробн. условия высылаются за 2 восьмикопеечные марк. С запро-сами обращаться: Минск, Всекобанк, заочным курсом.

Пасьпяшэцца на ЖНІВЕНЬ І ДА КАНЦА ГОДУ

—) на старэйшую ў Беларусі газету (—

ЗВЯЗДА

Орган ЦК КП(б) Беларусі і Менскага АК КП(б)Б

УМОВЫ ПАПІСКІ: на 1 м-ц — 90 кап. | на 6 м-цаў—5 руб. —
„ 3 „ 2 р. 60 кап. | „ год . . —9 „ 75 к.

Газета „Звезда“ дае сваім падпісч. дадаткам **Канторай газеты „Звезда“**

часопісь „**БОЛЬШАВИК**“ прымаецца падпіска на **„ПОЛЫМЯ“** часопісь на год.—10 руб., на 6 мес.—5 руб., на 3 мес.—2 руб. 50 кап.

Падпіска ПРЫМАЕЦЦА

У МЕНСКУ: галоўнай к-рай газ. „ЗВЯЗДА“ —Савецкая, № 63, 3-ці паверх, тэл. 7-81, штодзённа ад 9-3 гадз., упоўнаважанымі галоўнай канторы і равностыкамі газеты.

У ПРАВІНЦЫ: аддзяленьнямі выдавецтваў „Известия“ і „Правда“, аддзяленьнямі Белдзяржмываецтва, упоўнаважанымі галоўнай канторы і ўсімі паштова-тэлеграфічнымі канторамі.

Прадаюцца старыя газеты, папярковы зрыў і макулатура.

Зварачацца ў Галоўную Кантору газ. „Звезда“ Савецкая, 63.

ЗДАЕЦЦА у АРЭНДУ ПАМЯШКАНЬНЕ ў цэнтры гораду пад магазын або кантору, плошчай 13 кв.саж. Спраўляцца па телефону № 3-30.

Згубленыя і ўкрадзеныя наступныя дакуманты лічыць несапраўднымі: БССРадоўн. кв. Амбросова Г. Ф., выд. 2965 Менстрахкасай. Зааперал. кв. Бліжняка Ш. М., выд. 2966 МЦРК. Цырвонаярм. кв. № 62 Макарава П. Т., выд. Кіюўскім акраваенкаматам. 2967 асьведч. № 755 Руднік М. І., выд. 2968 Кавьльск. РВК.

Да ўвагі падпісчыкаў „ЗВЯЗДЫ“

Ад'язджаючы ў водпуск, у дом адпачынку ці на курорт, не забудзьцеся паведаміць у кантору газеты „ЗВЯЗДА“ (тэлеф. 7-81)

ВАШ НОВЫ АДРАС.

Вам будзе высыласца газета „ЗВЯЗДА“ па месцы знаходжаньня ў водпуску БЯЗ УСЯКАЙ ДАПЛАТЫ.

Прыймо абвестак у чарговы нумар газеты адбываецца да 2-ога гадзіны дня